

erhverve det Brød, som han ikke kan skaffe det — at henvise ham til at skrive et Bønnskrift, der ligesom en Traad skal gaae igjennem det lange og smalle Naaleøie, for at komme til Cultusministeren, for først at bevares om flere Maaneder, det er Raadet, man giver for denne Ulempe, det er det Raad, som det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) gav, og som Cultusministeren greb. Cultusministeren siger: Der har kun været eet Exempel i Ministeriet, som har vist, at der var Ulemper af denne Art; maaskee har der officielt kun været eet Exempel; men jeg tør sige, at der underhandlingsviis og samtaleviis har været mange flere. Jeg veed det med fuld Bished; jeg veed, at der er en meget stor Ulempe, som for Diebliffet bestaaer og rammer Mange, nemlig den, at der er Børn, som maae møde til Skolegang indtil det 18de eller 19de Aar, og derfor ikke kunne faae deres Livserhverv. Men denne Ulempe kan staffles afveien ved dette lille Lovbud. (Monrad: Nei!) Dette Lovbud ligger paa Grændsen af Skoleanordningens Krav og Befolkningens Krav, og det er et stort Spørgsmaal, om det ikke mere hænger sammen med det Krav, som Befolkningen kan gjøre paa: engang at være myndig, Enhver i sin egen Familie, end det staaer i Forbindelse med Bestemmelserne i Skoleanordningen. Denne kan vedblive at have sin fulde og sande Betydning med Hensyn, nemlig til Børneundervisningen, men den har aldeles Intet med dette Lovforslag at gjøre. Jeg vil ikke her gaae ind paa at undersøge, hvad der i Grunden ikke ligger for, om dette Lovforslag i den Form, det har, udtrykker sin Tanke lidt mere eller mindre tydeligt; men Tanken er den — og derom troer jeg ikke, at Noget af de, der have forhandlet herom, tvivler —, at der skal komme en Tid, hvor Faderen kan sige: Nu har jeg underkastet mig Evangs-skoleanordningen, saalænge, som det behøves, og nu er jeg og mit Barn raadige over os selv. Andet siger dette Lovudkast ikke. En Alder maa kunne fastsættes; er 14 Aars Alderen ikke tilstrækkelig for, at det unge Menneske kan faae Lov til frit at søge sit Erhverv under Faderens og Moderens Veiledning — jeg taler ikke om dem, det Offentlige har Krav

paa, fordi det forsørger dem, men om dem, som moissommeligt ved dagligt Elid forsørge sig selv og deres Børn —, saa navn os den Alder, i hvilken Forældre og Børn kunne staae frie og uafhængige af Børneundervisningens Indflydelse, og i hvilken de frit tør gribe til at gjøre det, som dog er den væsentligste Børgerpligt, nemlig at ernære sig selv og derved bære Statsfinansfundet. Denne Alder maa kunne fastsættes, uden at vi behøve at vente, til vi faae en lang og langsom udarbejdet Skoleanordning, og derfor tilraader jeg at lade dette Lovforslag gaae et Stadium videre. Skulde man paa det næste Stadium ikke finde Midler til at give det den Fuldstændighed, som behøves, for at det ikke skal gribe skadeligt ind i noget som helst af de Forhold, der bør bestaae, lad det faa falde, saa har det vist sig, at man endnu i nogen Tid maa finde sig i Forholdet, som det nu er; kan man derimod, saafremt man nemlig frygter for, at det i den Skikkelse, det nu har, ikke skulde være tilstrækkeligt, give Forslaget de Tilfætninger, som det behøver, saa gjøre man det. Men til Borgerfrihedens Sikkerhed behøves en Lov af denne Art, og Trangen dertil har været følt i mange Tilfælde.

J. M. Hansen: Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) begyndte sit Foredrag mod Lovudkastet med den Bemærkning, at det ikke var Sæd eller Skik paa Landet at ønske Confirmationen udsat, men at man tvertimod ønskede at faae sine Børn confirmerede saa tidligt som muligt, og at dette Forslag derfor gik i modsat Retning af det, hvortil der er almindelig Dnsse og Træng. Men den ærede Rigsdagsmand har alisaa ikke lagt Mærke til, at det netop er for at kunne faae deres Børn tidligere udfærvne af Skolen, saa at de selv kunne tjene deres Erhverv, at man ønsker Confirmationen tidligere, thi Lovgivningen tillader ikke Børnene at slippe ud af Skolen uden ved Confirmationen; det er alisaa den Vel, de under den nuværende Lovgivning maae gaae, skøndt maaskee Mange af dem, naar de kun tage Hensyn til den vigtige Handling i og for sig, kunde ønske, at Confirmationen blev udsat til en ældre Alder. Men de nødes ind paa den